

De Nederlandse vleessector produceert veel minder CO₂ dan vaak geschetst wordt, zegt Dé van de Riet, woordvoerder van de Centrale Organisatie voor de Vleessector (COV). Dat komt volgens hem doordat in talloze onderzoeken een flinke verscheidenheid aan cijfers en berekeningsmethoden wordt gehanteerd. Deze worden rond 'vlees' bovendien ook te vaak eenzijdig geïnterpreteerd, zodat voor onze productgroepen een vertekend en oneerlijk beeld kan ontstaan.

TEKST: WENDY NOORDZIJ BEELD: COV

De Nederlandse vleessector produceert veel minder CO₂ dan vaak geschetst wordt, zegt Dé van de Riet, woordvoerder van de Centrale Organisatie voor de Vleessector (COV).

COV PLEIT VOOR UNIFORME, INTERNATIONALE REKENMETHODES

'Footprint vleessector niet zo groot als vaak geschetst'

Het energieverbruik in de Nederlandse Vleessector kan in de regel de toets der kritiek wel doorstaan, stelt COV-woordvoerder Dé van de Riet. Het probleem is volgens hem dat het lastig is om te bepalen wat de ecologische footprint nou precies inhoudt. 'De hoeveelheid cijfers en onderzoeken vormen een uitdaging', merkt hij nuchter op. 'Rapporten verschillen nogal van elkaar. Het lastige is om het kaf van het

koren te scheiden; bovendien moet je in de regel goed kijken wie het onderzoek laat uitvoeren, wat de gebruikte bronnen zijn, wat er gewogen wordt, hoe de lasten verdeeld worden en - last but not least - welke agenda's in de analyses een rol spelen.'

UNIFORME REKENMETHODE

Volgens hem is er vanuit de vleessector behoefte aan een uniforme rekenmethode, waarbij nauw is omschreven welke bereke-

ningen toegepast moeten worden en welke elementen gewogen worden. 'We missen een autoriteit op het gebied van het meten van de CO₂-productie. Het mag misschien feest zijn voor de onderzoeksbureaus, maar zo ontstaat in ons land veel ruimte voor allerlei maatschappelijke partijen om vanuit eigen percepties en doelstellingen beweringen te doen. Omdat het nogal 'bon ton' is om kritisch te zijn op vlees, komt de bedrijfstak al snel slechter uit de bus

Minder vlees consumptie heeft hoegenaamd geen effect', zegt Van de Riet stellig. 'Als in ons land minder vlees wordt gegeten, dan wordt niet zomaar minder geproduceerd.'

dan reëel is. Als je de CO₂-footprint van de vleessector wilt bepalen, dan moet je 'open minded' kunnen kijken naar het complete pakket van de dierlijke ketens en internationaal goed kunnen vergelijken.'

TUNNELVISIE

Over het rapport 'Duurzaam en Gezond' van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur (RLI) is Van de Riet helder: 'In dit rapport is sprake van een tunnelvisie. Er is gericht toegeschreven naar het in Nederland minder vlees produceren en consumeren. Maar dat is voor de internationale milieu-opgave geen oplossing. Het verplaatst het probleem niet alleen naar elders, het maakt het mogelijk zelfs groter als men elders minder duurzaam werkt én tegelijk meer consumeert, wat mondiaal de trend is. Het is ook heel 'bijzonder', dat de Raad er op voorhand al vanuit zegt te gaan dat de sector de doelen niet gaat halen, terwijl de technische mogelijkheden bepaald niet zijn uitgeput en sectoren zelf aangeven nog voldoende perspectief te zien.'

Wat volgens de zegsman ook opmerkelijk is, is dat de Raad het CO₂-vraagstuk volle-

dig plaatst bij de dierlijke sectoren, terwijl deze ketens in het rapport slechts verantwoordelijk gehouden kunnen worden voor een aandeel van 10 procent, waarvan de helft voor rekening van vlees is. 'Dat is dus geen realistisch perspectief en laat andere sectoren ten onrechte buiten schot. Een tunnelvisie op 'vlees' én op Nederland lost het (internationale) milieuvraagstuk niet op, zeker niet als je voor die andere (ruim) 90 tot 95 procent de andere kant opkijkt, omdat het buiten de opdracht viel...'

MINDER VLEESCONSUMPTIE

Van de Riet vindt het jammer dat in het rapport 'Duurzaam en Gezond' onomwonden gesproken wordt over het verminderen van de vleesconsumptie in ons land. 'Dat heeft hoegenaamd geen effect', zegt hij stellig. 'Als in ons land minder vlees wordt gegeten, dan wordt niet zomaar minder geproduceerd, maar zal meer geëxporteerd worden. Als gesproken wordt over minder vlees eten, dan wordt bovendien de vervangingswaarde vaak buiten beschouwing gelaten. Wat doet objectief en in alle eerlijkheid de productie van grote hoeveel-

heden aan extra plantaardig voedsel?'

De COV-woordvoerder benadrukt het belang om de CO₂-uitstoot op onafhankelijk, internationaal niveau in kaart te kunnen brengen. 'Naast de Nederlandse productie is het belangrijk te kijken naar de productie in andere landen en te vergelijken. Als bedrijven hier miskend worden en het steeds lastiger wordt gemaakt om te produceren, dan zal de dierlijke productie naar het buitenland verschuiven. Dan zal blijken dat in andere landen minder duurzaam geproduceerd wordt. Ook daarom is belangrijk te berekenen hoe de Nederlandse productieketens zich verhouden met name ook ten opzichte van andere relevante vleesproducerende landen.'

EENZIJDIGE BENADERING

'Overkoepelende thema's, zoals het milieu, dienen integraal te worden benaderd en niet geïsoleerd en eenzijdig bij één productgroep zoals 'vlees' of een individuele branche neergelegd te worden', benadrukt hij. 'Wij kunnen ons als Nederlandse vleessector goed vinden in de invalshoek van een integraal 'Voedselbeleid', zoals de WRR dat eerder geïntroduceerd heeft en wat mede de basis is voor het regeringsbeleid. Op basis daarvan dient gekeken te worden naar concrete doelen voor de langere termijn waarmee ambities van het Verdrag van Parijs omgezet worden in een helder, realistisch en bestendig meerjaren overheidsbeleid. Dat moet, dan ook niet te veel meer onderhevig meer zijn aan politieke sentimenten, korte termijn profileringsdrang en andere golfbewegingen.'

Vleesbedrijven kunnen zelf al aan het energievraagstuk bijdragen, zegt hij. 'De meeste ondernemers zijn al stevig bezig met besparingen in hun eigen bedrijfsvoering. Ze doen aan warmteterugwinning en nemen andere technische maatregelen en hebben vele vierkante meters aan zonnepanelen op het dak geplaatst.' Veel meer milieuwinst valt volgens Van de Riet echter te halen in het voortraject, met ketenpartners, bijvoorbeeld op het gebied van het voer en met de mest. 'Mestverwerking is niet alleen een probleem en een last, maar ook een kans om nieuwe productie te stimuleren en van het mestdossier een lust

te maken voor de hele keten. Dat is onze insteek. Innoveren met nieuwe technische toepassingen.'

Innovaties ziet hij ook graag terug in het voerspoor in het (weer) kunnen verwerken van dierlijke bijproducten zoals diermeel en het weer kunnen verwerken van reststromen uit de levensmiddelen, mits aan alle waarborgen voor de voedselveiligheid en diergezondheid kan worden voldaan. 'Dan maak je duurzaam en integraal echt verschil in je footprint.'

INTEGRALE BENADERING

Als je serieus verder wil verduurzamen, moet je de footprint integraal benaderen. 'Men staart zich blind op de productie van vlees als een soort geïsoleerde opdracht. Maar een koe is geen tweehonderd biefstukken en een varken bestaat niet uit tweehonderd karbonaadjes. Velen zien te weinig wat er nog meer aan en van dierlijke producten wordt gemaakt, vervolgt Van de Riet. Om te beginnen: het overgrote deel van de runderen, zo'n 96 procent, wordt gehouden voor en door de zuivel. Het zuivelaandeel op de CO₂-footprint ligt in deze keten rond de 85/86 procent. Minder consumptie van rund- en kalfsvlees in Nederland betekent dan ook helemaal niet dat minder melkvee wordt gehouden, maar

dat meer vlees wordt uitgevoerd. Dat is dus een onjuiste aanname.'

Ook de productie van andere (dierlijke) producten wordt volgens Van de Riet vaak niet voldoende meegenomen. 'Velen staren zich blind op de productie van vlees of willen niets anders zien, maar gaan voorbij aan het leveren van de vele bijproducten. Veel consumenten realiseren zich niet welke producten ze wellicht moeten missen als er geen dieren worden gehouden voor de productie van melk of vlees. Denk aan het leer voor onze schoenen, tassen en meubels, aan de grote hoeveelheden grondstof voor het voer voor onze gekoesterde huisdieren, aan lijm, verf en verfkwasten, ons porselein, denk aan bloedingrediënten en gelatine capsules voor medicijnen, allerlei snoep en ga zo maar door: laten we dat eens in kaart brengen. Het percentage CO₂-uitstoot moet eerlijker worden verdeeld, waarbij ook gekeken zou moeten worden wat er nodig is om de dierlijke grondstoffen voor al deze productgroepen te vervangen en wat dat dus 'kost' aan CO₂.'

VIERKANTSVERWAARDING

Wat verder essentieel is, is de export van die andere bijproducten naar het buitenland zoals varkenspootjes, neuzen en oren en andere vleesdelen die wij niet (meer)

eten een rol. 'Een optimale vierkantsverwaarding, inclusief de niet-eetbare delen, is cruciaal. Het duurzaam kunnen vermarkten van alle delen van een karkas kan het verschil maken tussen winst of verlies en vormt de economische motor voor elke verdere verduurzaming en voor het innovatief vermogen van de branche. Het is bovendien een belangrijk aspect op de maatlat van de duurzaamheid en dus op de CO₂-print van vlees.'

De Nederlandse vleessector heeft een toekomstvisie op basis waarvan het verder verduurzamen van de ketenproductie in de deelsectoren al geagendeerd is en opgepakt wordt. 'Zo willen we ons aandeel in de milieu-agenda samen met overheden, stakeholders en ketenpartners innovatief, maar vooral realistisch en praktisch invullen. Politiek en wetenschap zijn belangrijk voor de randvoorwaarden en de kennisontwikkeling. Toch is het uiteindelijk de match tussen producent en consument en moet de markt z'n werk doen. Zo zit het aandeel 'duurzame producten' al jaren in de lift en is er volop aanbod aan innovatieve en alternatieve producten.'

COMMUNICATIE

Van de Riet: 'Het gebruik van goede en eerlijke cijfers is dus essentieel om de CO₂-footprint van de agrosectoren te kunnen bepalen. Meten is weten. Als we weten wat het aandeel van de Nederlandse vleessector is, dan communiceren we in elk geval vanuit eenduidige uitgangspunten en met dezelfde informatie. Vervolgens kunnen waar nodig aanvullende maatregelen worden genomen. Het platform Vlees.nl is met www.vlees.nl nu al een prima bezocht en gekend medium voor veel achtergrondinformatie. Het kan fungeren als gezamenlijk platform om informatie te bundelen, te laten onderzoeken, te duiden, breed beschikbaar te stellen, best cases te laten zien, te bloggen en te vloggen en de dialoog mee aan te gaan. Het kan zich ontwikkelen als generiek kenniscentrum voor de vleesketens. Zo kunnen we samen het betere verhaal vertellen. En dat is volgens mij best hard nodig. Communiceren kost geld, maar niet voldoende communiceren kost kapitalen.' ●

'Vlees.nl kan fungeren als gezamenlijk platform om informatie te bundelen, te laten onderzoeken, te duiden, breed beschikbaar te stellen, best cases te laten zien, te bloggen en te vloggen en de dialoog mee aan te gaan.'